

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: Bez p o c z t y: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z p o c z t ą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. — Inscrya od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRENUMERATA

Na trzeci kwartał 1853 GAZETY LWOWSKIEJ z DODATKAMI, od 1go lipca do ostatniego września:

Dla Miejsceowych 3 zlr. 45 kr.
Z opłatą pocztą 4 zlr. 30 kr.

Kto wymaga kwitu, nadpłaca ile na stępel przypada, i nadto jeżeli kwit ma kantor franco odsyłać, dodać raczy należytości tyle co wynosi opłata listu na jego odległość.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Hiszpania. — Anglia — Francya. — Holandya. — Dania. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej pocztą.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 9. czerwea. We wsi Krzyweńkie w obwodzie Czortkowskim założono nową szkołę trywiałną, do której uposażenia przyznęły się gminy Krzyweńkie i Wasylkow stając kwotą 100 zlr. m. k. w gotówce i 20 kor. zboża w naturze; następnie przyjęciem na siebie obowiązku urzędowania, utrzymywania, częściowego opalania budynku szkolnego i pełnienia posługi, a właściciel dóbr Krzyweńka Stanisław *Puggert* zobowiązał się na czas posiadania tych dóbr przyczynić się rocznie sumą 20 zlr. m. k., z czego połowę na opał lokalu szkolnego przeznaczył i 5 korcy zboża w naturze.

Krajowa władza szkolna ma sobie za szczególną przyjemność podać udowodnioną temi składkami dążność ku popieraniu nauk ludu z należytem uznaniem do wiadomości publicznej.

Kraków, 1. czerwea. Na wybudowanie kościoła w Wiedniu ku pamiętce ocalenia Jego c. k. Apostolskiej Mości wpłynęły następujące dalsze składki:

(Ob. Nr. 139. i 140. Gaz. Lw.)

Przez okręgowy urząd w Czańcu, pp. proboszcz Traufelden 1r.20k., wikaryusz Sarna 1r., dzierzawca dóbr Alsen 2r., Urbański 4r., Rotter 2r.30k., Dworzański 1r., Reitman 1r., gminy: Czaniec i Porabka 2r.40k., przez probostwo w Witanowicach, pp. Michał Dunin 1r.20k., Józef Dunin 2r., Teresa Michałowska 1r., Ludw. Lgocki 2r., Felixa Lgocka 1r., Winc. Palisa 2r., gminy: Witanowice 1r.53k., Lgota 55k., Babice 1r.39k., Łysina 1r., Kocierz 1r.36k., Moszczanica 2r.12k., przez dominium Borek fałęcki pp. Jak. Leśniak 5r., Mich. Pleszowski 2r., pani Laura Radwańska 1r., inne osoby 2r.51k., przez dominium Lipnik, izraelci w Lipniku 13r.24k., gmina Międzybrodzie 1r.26k., Jullian Köntzer 1r., Henryeta Gasch 5r., Julian Zipser 1r., Jan Volkelt 1r., Zuzanna Gana 1r., inne osoby 1r.6k., przez dominium Witkowice pp. Anton Smiałowski 2r.30k., Andr. Stopa proboszcz 1r., Felix Zellner mandataryusz 1r., inne osoby 4r.5k., przez dominium Brzeznica pp. Adam Garczyński 5r., Józ. baron Baum, Fryd. Lgocki, Karol Wdówka proboszcz i Ign. Siewieliński po 5r., gminy: Chrzastowice 3r.22k., Kossowa 2r.37k., Marceporeba 2r.30k., Brzeznica 2r.30k., Brzezinka 2r.27k., Jaśkowice 2r.28k., Nowedwory 1r.53k., Kopytówka 1r.42k., Mojżesz Elsner 1r., Melchior Smajek 1r., inne osoby 1r.40k., przez dominium Radziszów p. Mich. Hebenstreit mandat. 1r., gmina Radziszów 3r.32k., inne osoby 3r.13k. Przez c. k. urząd podatk. w Kentach pp. Stanisław Mrozowski 2r., Teod. Drozdowski 2r., Franc. Jaroschel 1r., Joanna N. 2r., Dolkowski 1r., Karolina Schmid 1r., Franc. Winkler 1r., Roman Zuberski 1r., inne osoby 22r.35k., następnie cech kowalski, stolarski i rymarski 7r.15k., cech rzeźniczy 2r.4k., cech kuszniarski 2r.3k., cech ganczarski 1r.34k., cech piekarski 1r.44k., cech tkacki 59k., cech krawiecki 2r., cech szewski 7r.44k., cech sukiennicy 7r. 28k., gmina Jurezyce 1r., dominium Skotniki, p. baron Horoch 1r., inne osoby 8r.35k. Przez magistrat Landskrony pp. proboszcz Mateusz Waluszak 5r., wikaryusz Zdrzelski 1r., Józef Minarski 2r., miejska kasa Landskrony 5r., inne osoby 13r.9³/₄k., Gmina Gaj 1r.13k., przez magistrat Zatorski, mianowicie pp. Franc. Housek 3r., Jan Dydowicz 1r., inne osoby 10r.21¹/₂k., przez dominium Paszkówka pp. Franc. Łopacki 1r., Gruczyński 1r., Pawlikowski 1r., pani Marksen

1r., gminy: Paszkówka i Pobiedr 2r.10k., Benczyn 1r.58k., przez dominium Pisarzowice pp. Jan Gurniak 100r., Adam Smitowski 3r., Ludw. Schellenberg 3r., Salom. Popper 1r., inne osoby 10r.3k., państwo Jawornik 2r., Józef Stramski 1r., Rudolf Jarocki 30k., gmina Jawornik 3r., p. Edw. Günther 2r., inne osoby 3r.30k. Przez podatk. urząd w Kentach pp. baron Bretfeld 5r., Dunin 5r., Ign. Kowalczyk 1r., Winc. Wroniewski 30k., Henryk Langner 2r., Piotr Skrzypkiewicz 40k., gmina Gierakówki 2r.9k., Franciszek Stanowski 30k., gmina Glembowice 5r.44²/₄k.

Wiedeń, 18go czerwea. Dnia 19. czerwea 1853, wyjdą w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będą rozesełane chronologiczne repertorya do wszystkich dziewięciu podwójnych wydań dziennika rządowego ustaw państwa z roku 1852.

Sprawy krajowe.

Przeгляд,

asenterowanych do końca maja 1853 w Galicyi włącznie z W. księstwem Krakowskim i księstwem Bukowiny i jeszcze odstawić się mających rekrutów.

W obwodzie	Kontyngens odstawienia włącznie z restancją wynosi			Odstawiono			Pozostaje z końcem maja w restancji		
	Chrześcian	Żydów	Ogółem	Chrześcian	Żydów	Ogółem	Chrześcian	Żydów	Ogółem
Wadowicki .	779	17	796	738	20	758	41	—	41
W. Ks. Krak.	320	55	375	320	47	367	—	9	9
Sąddecki . .	577	28	605	571	9	580	6	19	25
Bocheński .	558	36	594	437	13	450	121	23	144
Tarnowski .	623	61	684	580	49	629	43	12	55
Sanocki . . .	758	42	800	371	21	392	387	21	408
Jasielski . .	629	27	656	441	21	462	188	6	194
Rzeszowski .	753	63	816	455	31	486	298	32	330
Przemyski .	643	57	700	643	57	700	—	—	—
Żółkiewski .	606	42	648	599	41	640	7	1	8
Złoczowski .	625	115	740	615	110	725	10	5	15
Lwowski . . .	433	82	515	438	82	520	—	—	—
Samborski . .	753	61	814	757	63	820	1	—	1
Stryjski . . .	590	55	645	554	48	602	36	7	43
Stanisławows.	640	79	719	640	79	719	—	—	—
Brzeżański .	570	53	623	578	47	625	4	6	10
Tarnopolski .	561	62	623	571	62	633	—	1	1
Czortkowski	576	35	611	594	37	631	—	—	—
Ks. Bukowina	988	46	1034	1015	44	1059	—	2	2
Kołomyjski .	616	137	753	625	63	688	—	74	74

[12598 | 1153 | 13751 | 11542 | 944 | 12486 | 1142 | 217 | 1359

Uwaga. Do liczby asenterowanych policzono 86 chrześcijańskich i 8 żydowskich ogółem 94 rekrutów, których na rachunek roku 1854 odstawiono.

Lwów, 22. czerwea. Przystępując do gal. pierwszego Towarzystwa przemysłu lnianego i konopnego subskrybowali pp.:

W. Maciej Tomaszewski 1 akcyę
W. Józef Lewicki 2 „
W. Leonard Horodyski 5 „
JW. Józef hr. Załuski 1 „
W. Marcel Tarnawiecki Dr. praw . 1 „
W. Feliks Jaworski 2 „
W. Ignacy Krzczunowicz 5 „

JW. Józef Korczak na Goraju Gorajski,	
Strażnik sreber koronnych	5 akcyi
W. Tytus Kielanowski	2 „
W. Mikołaj Romaszkan	5 „
W. Adam Dr. Morawski	1 „
Razem	30 akcyi

przeto ogólna suma dotychczasowej subskrypcyi (Gaz. Lw. N. 123) wynosi 23,600 złr. m. k.

Czynności

VIII. zwyczajnego posiedzenia

Lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej, na dniu 19. kwietnia 1853.

Pod przewodnictwem prezesa Izby *Floryana H. Singer.*

(Udzielono Redakcyi dnia 23. czerwca 1853.)

1. Biuro przesało prozbę do rządu obwodowego w Ołomuńcu o udzielenie dat względem targów na bydło w Lipniku w r. 1852, gdyż tam po większej części bydło galicyjskie i besarabskie spędzaniem bywa.

2. Wys. Gubernium krajowe zawiadamia, że z powodu, iż trzy przez pożar nawiedzone gminy nie posiadały przepisanych rekwizywów do gaszenia ognia, jakoteż że według uwiadomienia wyższej władzy policyjnej podrzędne urzęda polityczne w niektórych miejscach nie uwzględniają doniesień żandarmerji o braku tych rekwizywów, wys. ministerjum spraw wewnętrznych rozporządziło powtórnie ściśle wykonywanie przepisów ogniowych — w skutek czego politycznym urzędem rozkazy pod dniem 11. czerwca prz. r. udzielone, dobitnie przypominano.

Służy do wiadomości.

3. Wys. Prezydium krajowe przesyła reskrypt wys. ministerjum handlu z 2. marca t. r. potwierdzające rachunki na r. 1852 i wyrażające oraz wys. zadowolenie względem rezultatu manipulacji pieniężnej.

Wys. ministerjum rozporządza zarazem, ażeby wraz z rachunkiem rocznym także wykaz stanu czynnego i biernego funduszów Izby z końcem każdego roku przedkładać. Łącznie z wykazem na 1852 należy także przedłożyć wykaz za r. 1851.

Potwierdzone zamknięcie rachunków należy stosownie do wys. rozporządzenia ogłosić, tudzież wykaz stanu funduszów Izby wys. ministerjum przedłożyć.

4. Wys. Gubernium krajowe przesyła w skutek reskryptu wys. ministerjum handlu egzemplarz 1go zeszytu opisania Londyńskiej wystawy przemysłowej.

Przyjęto z wdzięcznością.

5. Wys. Prezydium krajowe przesyła wydane przez dyrekcję austr. banku narodowego ogłoszenie względem utworzenia filialnego banku eskomptowego we Lwowie.

Złożono w aktach.

6. Wys. ministerjum handlu przesyła wykaz udzielonych, przedłużonych i przeniesionych w miesiącu lutym t. r. przywilejów.

Według tego rejestru Izby uzupełnione zostaną.

7. C. k. galic. Dyrekcya pocztowa uwiadamia, że nie może zadosyć uczynić wezwaniu Izby z 10. marca t. r. o postanowienie, ażeby listonosze dla sprawdzenia fałszywych banknotów niekiedy w

pakietach pieniężnych przychodzących, na żądanie odbierającego przy przeliczeniu byli przytomni, wątpliwe banknoty oznaczyli, i na kopercie potwierdzili, że oznaczony banknot w tymże pakiecie nadzedł; gdyż to przechodzi za okres jej działalności.

Izba postanawia prosić wys. ministerjum handlu o odpowiednią odmianę instrukcyi, według której listonosze byliby obowiązani rzeczzone sprawdzanie skutecznie.

8. Ponieważ Izba nie otrzymała dotąd dalszej zaliczki 1000 złr. — o którą na rachunek wpływających dodatków do podatku zarobkowego prosiła, a tymczasem fundusze Izby zostały wyczerpane tak, iż prezes Izby 105 złr., a zawiadowca kasy 25 złr. z własnego zaliczyli, przeto biuro dla uniknięcia ambarasu a nawet przeszkód w służbie, podało nową prozbę do wys. Prezydium krajowego o udzielenie tej zaliczki.

Izba zatwierdzając to, postanawia przedłożyć wys. ministerjum w drodze wys. Prezydium krajowego przedstawienie względem odnawiającego się ciągle niedostatku pieniędzy w kasie Izby, oraz prosić o ostateczną pomoc w ten sposób, ażeby wpływające dodatki wyborców za r. 1851, 1852 i 1853 aż do wysokości niepokrytych jeszcze za ten czas potrzeb Izby, w całości jej wydano, resztę zaś do umorzenia zaliczek eraryalnych użyto.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

(Kurs wiedeński z 22. czerwca.)

Obligacye d'ugu państwa 5% 93¹¹/₁₀; 4¹/₂% 84¹/₈; 4³/₈% 75³/₈; 4% z r. 1850. —; wylosowane 3% —; 2¹/₂% —. Losy z r. 1834 — z r. 1839 —. Więd. miejsko bank. —. Akcyje bankowe 1416. Akcyje kolei póln. 2210. Głognickiej kolei żelaznej 842¹/₂. Odenburgskie 126. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 755. Lloyd. —. Galic. l. z. w Wiedniu —.

Hiszpania.

(Rozporządzenie względem komunikacji pogranicznej z Portugalią i Francją.)

Król. rozporządzeniem nakazano ściśle środki pod względem granicznej komunikacji z Portugalią i z Francją, a mianowicie pod względem pastwisk dla trzód hiszpańskich. Stosownie do tego rozporządzenia wytknięto ku Portugalii i Francji pastwisko odległe o trzy hiszpańskich mil od linii, która odnośnie kraje od siebie dzieli. Również muszą pasterze przedłożyć alkaldom dokładny spis swoich trzód, którego szemat załączony jest do rozporządzenia. (W. Z.)

Anglia.

(Posłuchania u J. M. Królowej — Rozprawy w parlamencie.)

Londyn, 14. czerwca. Wczoraj popołudniu odbywały się posłuchania królewskie w pałacu Buckingham. J. M. królowej przedstawiono Shafi Khana, nadzwyczajnego posła i pełnomocnego ministra szacha perskiego, tudzież hrabia Vitzthum, posła króla saskiego, którzy przy tem wręczyli wierzitelne swe listy. Następnie przedstawił lord Palmerston wicekanclerza Stuart, jeneralnego prokuratora p. Richarda Bethall, i lekarza poselstwa angielskiego w Paryżu dra. Józefa Francis Olliffe, przy której sposobności mianowała J. M. królowa tych trzech panów kawalerami. Po odbytem posłuchaniu zebrała się tajna rada na posiedzenie. Na ucztę w pałacu zaproszono księcia z Genuy, margrabię d'Azeglio, kawalera d'Azeglio i hrabię Vitzthum. Wieczór o 11tej godzinie przybyli tu z kontynentu książę i księżna Sachsen-Koburg.

— W Izbie wyższej wniósł margrabia *Clanricarde* dnia wczorajszego następującą interpelacyę: „Względem bardzo ważnego arty-

Rozmaite wiadomości.

— Z Rzymu piszą pod d. 4. czerwca: „Niez mordowany badacz kodeksów i palimpsestów *), kardynał Angelo Mai ogłosił czcionkami drukarni zakładu Propaganda Fide znowu sześć tomów in 4to niewydanej dotąd literatury kościelnej pod tytułem: *Patrum nova Bibliotheca ad Pium IX. Pontificem Maximum.* Pierwszy tom zawiera między mowami rozmaitych ojców kościoła także blisko 200 nieznanych dotychczas kazań Ś. Augustyna i jego *speculum*, ważne dla exegezy biblijnej, drugi tom 27 rozpraw Świętego Cyryla i innych ojców w tekście oryginalnym z tłumaczeniem łacińskim i z uwagami. Trzeci tom obejmuje komentarz Cyryla do psalmów i rozmaitych listów Ś. Pawła, fragmenta zatraczonych pism tego samego Cyryla, tudzież innych orientalnych ojców kościoła. Czterdzieści fragmentów Euzebiusza z Cezarei, Grzegorza z Nyssy, Chrysostoma, Dydimusa i historia Manicheuszów z refutacyą zapewniają tom czwarty. Piąty tom przyniósł pięć nowych apologii Nicephora dla Ikonodulów przeciw Ikonoklastom, następnie mowy i rozprawy Teodora Studyty, po grecku i po łacinie; a nakoniec w szóstym ciekawą chronikę o wypadkach kościelnych za czasów Athanasjusza, jego syryjskie (także na język łaciński przełożone) listy o chronologicznym i liturgicznym obchodzie świąt chrześcijańskich, czterdzieści mniejszych dzieł o literaturze greckiej wieku średniego, i dwa pamiętniki Leona Allatusza. Większa część tego zbioru czerpana z obfitych źródeł biblioteki Watykańskiej.

*) Pargaminy z pierwotworu zmyte, a czem innem zapisane.

— Ogłoszone teraz sprawozdanie roczne rosyjskiego stowarzyszenia geograficznego z roku 1852 wspomina w szczególności o trzech wyprawach zamierzonych we względzie naukowym, politycznym i narodowo-ekonomicznym dość ważnych. Pierwsza wyprawa przedsięwzięta ma być do wschodniej Sybiryi, druga w okolice morza kaspjskiego, a trzecia w okolice Dżwiny, Donu i Wołgi. Oprócz kilku Rosyan należyć będzie do tej wyprawy dwóch akademików niemieckich. Pomienione stowarzyszenie wydało dziesięć map, a między temi: Jeneralną mapę Azji, północno-zachodniej części Azji, północnej części Persyi, tudzież atlas statystyczny Rosyi itd., oprócz tego wydało także 11 dzieł treści archeologicznej i geograficznej, z tych zaś odnoszą się niektóre w szczególności do rosyjskiej historyi, języka krajowego, pieśni narodowych itd.

— Pan Luigi, poddany austriacki, założył w Trypolis agencję dla austriackich towarów szklanych. Kupecy z środkowej Afryki zakupują co roku znaczne zapasy towarów szklanych w Tripolis. Pan Luigi przedstawił się Baszy jeneralnemu namiestnikowi w Tripolis i doznał bardzo uprzejmego przyjęcia.

— Według ostatniego obliczenia znajduje się w Austrii 3,694,896 mieszkańców wyznania gr. nieunickiego; z tego przypada na Węgry 1¹/₂ mil., na Siedmiogród 800,000, a na pogranicze wojskowe 400,000.

— Według spisów urzędowych wynosi liczba *Mormonów* pozyskanych w Danii i księstwach do 1300 głów. Wkrótce przeniesić

kułu, umieszczonego niedawno w Monitorze, życzę sobie przedłożyć zapytanie szanownemu przyjacielowi memu, sekretarzowi Stanu spraw zewnętrznych. Odnoszący się artykuł donosi, jakoby flota francuska i angielska otrzymała rozkaz pomknięcia się z śródziemnego morza ku Dardanellom, a w szczególności kazano admirałom Dundas i de Lasusse działać wspólnie według tych instrukcyi, jakieby otrzymali od posłów swojego rządu. Przyznać muszę, że wiadomość tę czytałem z wielkiem zaspokojeniem, i radbym z serca, iżby się sprawdziła. Nie chcę się teraz nad tem zastanawiać, czyli z instrukcyami temi nie należało się było pospieszyć, lecz dochodzenie w tej mierze może jeszcze i później nastąpić. Sądzę jednak, że gdyby ministrowie korony angielskiej działali w szczerzej zgodzie z rządem Cesarza Francuzów, i gdyby przytem floty państw obojdwóch operowały wspólnie na morzu śródziemnym, tedy wojna w Europie byłaby prawie niepodobniestwem, a gdyby nawet przyszło do wojny, to bez wątpienia prędko-by jej koniec położono. Dlatego też czytałem wiadomość pomienioną z wielką radością, i śmiałem zapytać się szlachetnego przyjaciela mego, czy też jest prawdziwą? Hrabia Clarendon: „W odpowiedzi mogę zapewnić szlachetnego przyjaciela mego, że doniesienie Monitora jest całkiem prawdziwe. Za otrzymaniem wiadomości o wyjeździe całego poselstwa rosyjskiego w kilka dni po wyjeździe księcia Menżykowa z Konstantynopola, tudzież wiadomości, że zerwanie wszelkich stosunków dyplomatycznych między Rosją i Turcją nastąpiło w sposób dość groźny, uznał to rząd J. M. królowej za swój obowiązek, upoważnić lorda Stratford de Redcliffe do zawezwania floty, i zarazem polecił admirałowi Dundas, ażeby zbliżył się ku Dardanellom, i oczekiwał tam dalszych uwiadomień ze strony posła angielskiego w Konstantynopolu. Również rzecza prawdziwą, że środek ten przedsięwzięto w porozumieniu z rządem francuskim, który z rządem J. M. królowej, (jak o tem już wspominałem), działał i potąd jeszcze działał w tej ważnej kwestyi w najściślejszej zgodzie. Posłowie i admirałowie obojdwóch krajów otrzymali równobrzmiące co do treści instrukcyje, a obojda rządy spodziewają się, że reprezentanci ich w Konstantynopolu zrobią z udzielonych im teraz pełnomocnictw użytek z równem umiarkowaniem i oględnością. Sądzę wszelakoż, że do tej ostateczności zapewne nie przyjdzie. Słuszna też jest uwaga szanownego przyjaciela mego, że wszystkie te zarządzenia są tylko środkiem ostrożności podjętym w zamiarze spokojnego załatwienia zachodzących teraz trudności, i nad czem rząd J. M. królowej jak najusilniej pracuje.“

W Izbie niższej wniósł p. Layard po przedłożeniu rozlicznych petycyi także i z swojej strony interpelacyę tej treści, czyli doniesienia Monitora są prawdziwe, i czyli flota angielska odplynęła istotnie razem z francuską do zatoki Besika, lub do innego punktu w pobliżu Dardanellów, dokąd jej według istniających traktatów otwarta jest żegluga. Na to odrzekł lord Russel: „Mogę zapewnić, że doniesienia Monitora są całkiem prawdziwe, i że wspomniane zlecenie wydano. Odtąd nie mamy już wiadomości, czyli flota angielska odplynęła z Malły a francuska z Salamis, i czyli do zatoki Besika która z nich zawinęła.“

Francya.

(„Assemblée nationale“ o przybyciu rosyjskiego ministra sprawiedliwości hr. Panin. — „Journal de l'Empire“ o rosyjsko-tureckiej kwestyi.)

Paryż, 13. czerwca. O przybyciu rosyjskiego ministra sprawiedliwości hrabi Panin, który otrzymał już od 19. maja r. b. od

się mają ci wychodźcy do Utah. Okazuje się ze wszystkiego, że Mormonowie starają się wszystkimi siłami doprowadzić liczbę mieszkańców u siebie w Nowej-Jerozolimie nad wielkiem jeziorem słonem do 60,000 głów; ściągają więc ze wszystkich stron świata wychodźców i tym sposobem chcą zadość uczynić ustawom unii północno-amerykańskiej, które liczbę tę kładą za warunek egzystencyi samoistnego państwa. Utah byłoby wtenczas trzydziestem trzecim państwem unii amerykańskiej.

— Pan Renz transportował dwa strusie koleją żelazną z Szczecina do Poznania pod rubryką „Gęsi;“ w całej bowiem taryfie nie przewidziano wypadku przewożenia strusiów.

— W Piemontcie robiono pomyślane próby przyrządzania papieru z torfu.

— Osiadły w Rosyi Anglik ogłasza następujące odkrycie: Nasienie tytoniu zmielone i zapomocą gorącej wody ugniecione jak ciasto, a potem prasowane wydaje olej, który zawiera 15 proc. materiału i przy łagodnem cieple zupełnie się daje klarować. Ma tę własność, że prędzej wysycha, jak wszystkie znane oleje i zaleca się przeto dla malarstwa i przyrządzania pokostów.

— Wynalazek „Druku samowtórnego“ obudza teraz powszechną ciekawość, mianowicie zaś ludzi umiętnych. Chodzi tu drukarzom jak i badaczom przyrody, niemniej ludziom przemysłu i artystom samym. Zapomocą bowiem wynalazku tego można z wielką łatwością odczytywać oryginalne odciski z ziół, koronek, haftów, słowem ze wszystkich pierwotworów chociażby nawet i najsubtelniejszych. Zaszczyt wynalazku przyznać należy austr. nadwor. dru-

Jego Mości Cesarza Rosyi urlop za granicę, pisze *Assemblée nationale* co następuje:

„Rosyjski minister sprawiedliwości hrabi Panin przybył tu istotnie z Petersburga; nie sądzimy jednak, jak twierdzi jeden z tutejszych dzienników, że mu poruczono jaką misję do francuskiego rządu. Hrabia Panin zabawi tylko miesiąc u swojej familii, która od dawna mieszka w Paryżu. Wszelako przybycie hrabi Panin nie jest bez pewnego znaczenia. Jeden z pierwszych ministrów Cesarza Mikołaja nie bawiłby miesiąc w Paryżu, gdyby między gabinetem Tuileryów i Petersburskim było bliskie zerwanie przyjacielskich stosunków.

— O rosyjsko-tureckiej kwestyi pisze „*Pays Journal de l'Empire*:“

„Jeżeli Rosya sądzi, że swym reklamacyom musi bronią nadać przewagę, więc pierwszą jej czynnością będzie, według naszego zdania zająć księstwa naddunajskie. Okupacya tych księstw jest dawnym zwyczajem polityki rosyjskiej, ilekroć z Turcją zajdzie w jakie nieporozumienie; tak działo się w roku 1828, 1848 aż do roku 1851; jest to pewien rodzaj dyplomatycznej noty w szczególniejszej i niezwyčajnej formie, której Rosya w tych przypadkach przeciw dywanowi używa.

Gdyby Rosya w ten sposób zajęła stanowisko wzdłuż Prutu i ku przesmykom Bałkanu, byłby Sułtan przez to wypowiedzenie wojny upoważniony udać się pod opiekę swych sprzymierzeńców; francuska i angielska flota udałaby się według wszelkiego podobieństwa na wody Konstantynopola i broniłaby równocześnie tego miasta i przystępu do Bosforu.

Mylą się ci, którzy sądzą, że rosyjska flota opuściłaby Odesę lub Sebastopol dla uderzenia na połączone francusko-angielsko-tureckie siły morskie; również nie można przypuścić, że w takim razie armia rosyjska wyruszyłaby ku Konstantynopolowi, obsadzonemu nateczas przez potężnych sprzymierzeńców wysokiej Partyi.

A więc wojska Cara pozostałyby w okolicach Dunaju, i możeby się ścierały z tureckimi batalionami, podczas gdy Francya i Anglia niosłaby Sułtanowi na brzegach Bosforu równocześnie moralną i materialną pomoc.“

(Abbl. W Z.)

(Depesza hrabi Nesselrode do Reszdy-Baszy.)

Paryż, 15. czerwca. *Constitutionnel* pisze: *Journal de Francfort* zbija doniesienie o wysłaniu kuryery z Petersburga do Konstantynopola, mającego zawieść tam poselstwo rządu rosyjskiego. Możemy wszakże zapewnić, że twierdzenie pomienionego dziennika jest całkiem bezzasadne. Wysłano tam bowiem istotnie kuryera — mniejsza o to czyli wysłaniec ten był tylko strzelcem polnym — i cała różnica na tem polega, że kuryer nie wiozł pisma cesarskiego do Sułtana, lecz depeszę hr. Nesselrode do Reszdy-Baszy. W depeszy tej oświadcza minister spraw zewnętrznych JM. Cesarza Mikołaja, jako otrzymał od swego władcy zlecenie, zawiadomić ministra spraw zewnętrznych Sułtana Abdul-Medszida, że całe postępowanie księcia Menżykowa znalazło w Petersburgu należyte potwierdzenie. Hrabia Nesselrode dodaje jeszcze w tej depeszy, że mu polecono ze strony JM. Cesarza Rosyi upraszać ministra spraw zewnętrznych Sułtana, ażeby w przeciągu 8 dni zdecydował się na przyjęcie ostatnich żądań przedłożonych przez księcia Menżykowa, lecz wówczas odrzuconych. Na tem kończy się teks lakoniczny tej depeszy, która jak się zdaje, ułożona jest w bardzo umiarkowanych wyrazach.

karni rządowej, jej dyrektorowi p. radzcy rządowemu Auer i faktorowi drukarni p. Warring. — P. Auer miał w ces. akademii umiętności odczyt wydany teraz z c. k. nadwornej rządowej drukarni z dołączeniem przepysznych a nauczających ilustracyi z odcisków rzeczy kopalnych, kruszców, wzorów koronkowych, ziół itp., a dzieło to zasługuje na największą zaletę. Na to zaś: „Jakim sposobem otrzymać można w przeciągu kilku sekund, prawie bez żadnego kosztu i z podobieństwem najzupełniejszym płytę drukową z każdego pierwiastku, niepotrzebując do tego żadnego rysownika, rytownika itd.“ — odpowiada p. Auer w sposób następujący:

„Jeżeli pierwotwór, np. roślinę, kwiatek lub owad, osnowę lub tkaninę, słowem jakikolwiek-bądź przedmiot martwy, położony między płytę miedzianą i ołowianą, naciśnie się dwoma mocno do siebie przysrubowanemi walcami.

Pod tym naciskiem pozostawia przedmiot cały i zupełny swój odwzór na płycie ołowianej, ze wszystkimi najsubtelniejszymi nawet szczegółami.

Należywszy zaś na tę odcisniętą płytę ołowianą farby (jak np. przy miedziorytach), tedy za jednorazowem naciśnięciem płyty otrzymuje się najdoskonalszą kopię oryginału w najrozmaitszych kolorach.

Cheąc mieć znaczniejszą liczbę odcisków, jakich płyta ołowiana dla swej miękkości dostarczyć niemoże, stereotypuje się lub galwanizuje ją w liczbie pożądanej, i z tej stereotypowej lub galwanoplastycznej płyty zbiera odciski.

Przedmiot niemogący wytrzymać żadnego nacisku pociąga się rozpuszczoną gutaperchą i po przyrządzeniu powłoki ze srebra w serwaserze oczyszczonym używa się zdjętą tym sposobem formę za matrycę do galwanicznych odcisków.“

Wyznaczony Reszdyowi Baszy przez hr. Nesselrode termin upływa z dniem 16. czerwca, i o tym czasie spodziewają się też przybycia floty francuskiej i angielskiej do cieśniny Dardanellów.

Holandya.

(Mowa od tronu Jego Mości króla Holandyi przy zagajeniu posiedzenia stanów jeneralnych.)

Haaga, 14. czerwca. Posiedzenie Stanów jeneralnych zagaik JM. król następującą mową od tronu:

„Szanowni Panowie! Mocno Mnie to obeszło, kiedy tysiące Moich kochanych poddanych, którzy dotknięci w uczuciu swem narodowym i w troskliwości o najdroższe im interesa udali się do mnie o pomoc i zaspokojenie ich obawy. Pomny obowiązku Mego, bronienia praw i interesów wszystkich mieszkańców byłem tego zdania, że Mi nie należało przyjmować propozycyi przedłożonej przez radców koronnych. Poznałem, że w razie przyjęcia tej rady niezdolałbym zaspokoić wznieconej obawy i uśmierzyć wzruszenia umysłów. Na wniosek Moich ministrów udzieliłem niektórym z nich dymisyę, i zastąpiłem ich mężami posiadającymi Moje zaufanie. — W takim położeniu rzeczy uznałem potrzebę rozwiązania jednej części reprezentacyi narodowej, chcąc podać krajowi sposobność oświadczenia za pomocą nowych wyborów zdania swego o istnjących stosunkach. Dzisiaj widzę się z przyjemnością znnowu w kole obydwóch Izb Stanów jeneralnych, a osobiste zagajenie sesyi tej stało się dla Mnie prawdziwą potrzebą. Doznaję prawdziwej ztąd uciechy, że się w tej mierze pomyślnie dla nas otwierają widoki. Pożądane zawsze porozumienie z obcemi mocarstwami i ciągły rozwój dobrego bytu wewnątrz kraju, są dobrą przepowiednią dla rozpoczynających się prac prawodawstwa. Muszę jednak ubolewać nad tem, że trudności na wstępie przezemnie wskazane, potąd jeszcze nie są uchylone. Usiłowałem je usunąć zasiągnięciem wyjaśnień ztamtąd, zkad spór wyszedł jak sądzę nie koniecznie w złej intencji, i przygotowując środki w tym względzie potrzebne. Rząd powziął to przekonanie, że zachodzące trudności niektóre załatwione być mogą tylko wydaniem ustawy. Szóstym artykułem ustawy o posiadłościach gruntowych zastrzeżono korporacyom religijnym prawa im przysługujące, lecz artykuł ten wkłada oraz i na rząd obowiązki, przy których dopełnianiu koniecznem jest zachowanie prawnej powagi. Zamierzyłem w tym względzie wezwać pomocy WMPanów. Czynie tę z zupełnem zaufaniem, zwłaszcza będąc przekonany, że właściwy charakterowi narodowemu duch umiarkowania i zimnej rozwagi kierować będzie obradami WMPanów, i że wespół zenną pragniecie szczerze zachować wzrosła u nas zasadę tolerancyi religijnej i uniknąć wszelkiej niezgody pomiędzy synami Jednej ojczyzny. Wtenczas dopiero zdoła państwo udzielić równej ochrony wszystkim korporacyom religijnym, które poddane sprawiedliwej i bezstronnej ustawie, znajdują w niej rękojmię dalszego istnienia i wolności swojej. Oprócz więc tej ustawy, zamierzam pod rozwagę WMPanów poddać w ciągu sesyi bieżącej tylko ustawy wymagające spieszego załatwienia. Tem zagajeniem otwieram sesyę terazniejszą i kończę życzeniem, ażeby mądrość Nieba oświeciła WMPanów i Wami kierowała, ażeby usiłowania nasze dla dobra drogiej nam ojczyzny odznaczyły się sprawiedliwością, porządkiem i zamiłowaniem pokoju.“

(Preus. Ztg.)

Dania.

(Podanie radzey kolonialnego na duńskich wyspach w Indyach zachodnich.)

Kopenhaga, 13. czerwca. Kolonialny radzca na duńskich wyspach w Indyach zachodnich oświadczył się w swem podaniu do rządu przeciw zaproponowanej na tutejszym sejmie sprzedaży tych duńskich posiadłości, i wyraził przytem przekonanie, że ani król Jego Mość ani jego rząd niemyśli bynajmniej proponować takiej sprzedaży, ani też do podobnej propozycyi się przychyli. Gdy minister finansów przedłożył to podanie na tajnej radzie stanu królowi Jego Mości, oświadczył Jego król. Mość rezolucyą z dnia 3. b. m., że miło mu jest widzieć to narodowe uczucie i poświęcenie się dla duńskiej korony, jakie się objawia w odnośnem przedstawieniu kolonialnego radzey.

(W. Z.)

Turcyja.

(Ferman Sułtana do duchownych wszystkich chrześcijańskich wyznawców:)

Lit. koresp. austr. z dnia 19. czerwca donosi: „Journal de Constantinople z dnia 9. czerwca zawiera francuskie tłumaczenie fermanu sułtańskiego wydanego z końcem miesiąca szaben 1269 (6. czerwca 1853) do duchownych głów wszystkich chrześcijańskich wyznawców. W tym fermandzie przywołuje się w pamięć, jako Sułtan od czasu swego wstąpienia na tron Kalifów zawsze wspaniałomyślnie (generousement) czynne miał staranie, równie jak i jego rząd cesarski zawsze nad tem czuwał, ażeby wszystkie klasy poddanych używały zupełnej opieki, a szczególnie — jak się z samego początku działo — bez wyjątku posiadały zupełne bezpieczeństwo w wykonywaniu swego nabożeństwa i w swoich sprawach duchownych, według jego szczerych i życzliwych zamiarów i formalnej woli. — „Gdy dobre skutki i pożyteczne rezultaty tych rozporządzeń są jasne i uznane“, opiewa dalej ferman sułtański, „jest przeto zamiarem mojej woli cesarskiej, uchylić i zupełnie zniszczyć pewne nadużycia, które w ciągu czasu bądź przez niedbałość, bądź przez gnuśność (paresse) mogły nastąpić, i to w taki sposób, ażeby się już nigdy

niemogły ponowić. Chcę przeto i zależy mi na tem, ażeby zawsze nienaruszone zostały szczególne duchowne przywileja kościołów i klasztorów, które istnieją w moich państwach, tudzież dóbr, własności ziemskiej i innych miejsc kościelnych należących do kościołów i klasztorów; swobody i prawa przysługujące takim kościołom, klasztorom i duchownym; przywileje i podobne koncesye zapisane i zawarte w Beratach względem stosunków patriarchy i ich pełnomocników, równie jak i przywileje, swobody i koncesye przyzwolone przez mego dostojnego i wspaniałomyślnego poprzednika a przezemnie potwierdzone dla duchownych i wiernych poddanych mego państwa należących do (tu wymienione jest nazwisko odnośnego kościelnego wyznania) narodu. Potwierdzając nanowo i ogłaszając moją wysoką wolę cesarską, wydałem to stanowcze i pełne sprawiedliwości „Irade“, ażeby się do tego zastosowano i wiedziano, że ci, co wbrew temu działać będą, narażą się na mój gniew cesarski“. Potem następuje oznajmienie, że przynależni urzędnicy o tem są uwiadomieni, ażeby się na wypadek popełnienia jakiej „opieszalskości“ niemogli uniewinniać niewiadomością, dalej zlecenie do przynależnego patriarchy, ażeby według tego postępował i wkońcu uwaga: „Gdyby się coś zdarzyło, coby się sprzeciwiało temu stanowczemu dekreutowi, to pospieszysz uwiadomić o tem niezwłocznie wysoką Portę.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 20. czerwca. Z dniem 1. lipca 1853 ma w komunikacyi między c. k. urzędami pocztowymi i zakładami poczt w Prusiech, Saksonii, Bawaryi, w Wirtembergu, w W. księstwie Badeńskiem i w terytoryum poczt księcia Thurn i Taxis ustać wydawanie i odsełanie napowrót kart poświadczających otrzymanie korespondencyi.

Berlin, 20. czerwca. Wczorajszy numer dziennika „Zeit“ donosi, że na jeneralnej konferencyi stowarzyszenia celnego zaproponowały Prusy ułatwienia w handlu przywozowym, wywozowym i przewozowym.

Modena, 17. czerwca. Wczoraj wieczór przybyła tu JMość Cesarzowa Marya Anna.

— W Florencyi ukończono d. 11. b. m. proces przeciw Guerrazemu i towarzyszym jego.

(I. k. a.)

Kurs lwowski.

Dnia 22. czerwca.	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski m. k.	6	6	5	9
Dukat cesarski „ „	5	11	5	14
Pólimperyal zł. rosyjski „ „	9	1	9	4
Rubel srebrny rosyjski „ „	1	44	1	45
Talar pruski „ „	1	36	1	38
Polski kurant i pięciozłotówka „ „	1	18	1	19
Galiczyjskie listy zastawne za 100 złr. „ „	89	28	89	50

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 22. czerwca 1853.	złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po m. k.	—	—
Przedano „ „ 100 po „ „	—	—
Dawano „ „ za 100 „ „	—	—
Żądano „ „ za 100 „ „	—	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 22. czerwca.)

Amsterdam l. 2. m. — Augsburg 109⁵/₈ l. uso. Frankfurt 108³/₄ l. 2. m. Genna — p. 2. m. Flamburg 161¹/₂ l. 2. m. Liwurna 109³/₄ p. 2. m. Londyn 10.49. l. 3. m. Medyolan 109³/₄. Marsylia l. — Paryż 129³/₄ l. Bukareszt — Konstantynopol — Agio duk. ces. — Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. — lit. B. 106. Lomb. — Pożyczka z roku 1852 93¹⁵/₁₆. Oblig. indemn. —

(Kurs pieniężny na giełdzie wiedeńskiej d. 20. czerwca o pół do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów stoplowanych agio 15³/₄. Ces. dukatów obrączkowych agio 14⁷/₈. Ros. imperyaly 8.44. Srebra agio 9³/₄. gotówka.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. czerwca.

Pora	Barometr w mierze wiedeń. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zran.	27 7 19	+ 14°	+ 24°	połud.-zachod.	poehm. i ☉
2 god. pop.	27 6 63	+ 22°	+ 12°	„	burza i deszcz
10 god. wie.	27 6 79	+ 15°		„	poehm.

T E A T R.

Dziś: po raz pierwszy, dramat niem.: „Mathilde.“
Jutro: komedia polska: „Zareczyny przed frontem.“
W sobotę: Na dochód JPanny Antoniny Uetz Opera niem.: „Die Zigeunerin.“

Dnia 22. czerwca 1853 roku wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym Lwowskim następujące pięć liczb:

61. 41. 48. 5. 49.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 2. i 13. lipca 1853 roku.